Regionledningskontoret
Stella El Masry

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2026-10-26

RS 2025-1253

Regionstyrelsen

Förnyat genomförandebeslut avseende Roslagsbanans Fordon – ersättning X10p

Regionledningskontorets förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

> Trafiknämnden medges rätt att fortsätta genomförandefasen avseende Roslagsbanan Fordon – ersättning X10p, inom ramen för 2026 års investeringsbudget och planår 2027-2035, med en utökad investeringsutgift på 888 miljoner kronor avseende fem X15p-fordon, till totalt 15 fordon, till en ny total investeringsutgift på 2 261,8 miljoner kronor.

Sekretess
Bilagan till trafikförvaltningens tjänsteutlåtande omfattas av sekretess enligt 19 kap 3 § OSL (2009:400)

Sammanfattning

Roslagsbanans fordonsflotta av typen X10p är tekniskt föråldrad och uppfyller inte längre moderna krav på tillgänglighet och komfort. Därtill uppfylls inte de specifika säkerhetskrav som ställs på trafikerande fordon i tunnelmiljö när Roslagsbanan förlängs till city. I maj 2025 beslutade regionfullmäktige (RS 2024-1161) att avropa tio X15p-fordon samt att dela upp projektet i delprojekten fordon, depå och elkraft. Beslutet möjliggjorde avrop av tio X15p-fordon inom ramen för option 2[1].

Det totala behovet av fordon har i trafikförvaltningens pågående aktualitetsprövning bedöms till 60 fordon, varav 26 fordon redan avropats från tidigare option. I detta ärende föreslås att ytterligare 15 fordon avropas.

Investeringens omfattning föreslås öka med fem fordon, till sammanlagt 15 X15p-fordon. Investeringens totala utgift för de femton fordonen uppgår till 2 261,8 miljoner kronor, en ökning med 888 miljoner kronor för den ökade omfattningen med fem fordon, vilket föranleder ett förnyat genomförandebeslut.

---

[1] Option 2 avser det andra optionsavropet inom gällande leveransavtal X15p (SL 2016-0384), i enlighet med avtalets optionsvillkor.

Den ökade investeringsutgiften finansieras genom omdisponering av medel från objektet *Roslagsbanan fortsatt ersättning X10p*, eftersom objektet *Roslagsbanan fortsatt ersättning X10p* utgår från trafiknämndens investeringsplan 2027. Investeringen ryms därmed inom ramen för 2026 års investeringsbudget och planår 2027-2035, samt har inarbetats i trafiknämndens förslag till budget 2027.

Regionledningskontoret gör i övrigt ingen annan bedömning än vad som framgår av trafiknämndens beslut (TN 2025-0630) och föreslår att regionfullmäktige beslutar enligt förslaget.

Bakgrund
Roslagsbanans fordonsflotta av typen X10p är tekniskt föråldrad och uppfyller inte längre moderna krav på tillgänglighet och komfort. Därtill uppfylls inte de specifika säkerhetskrav som ställs på trafikerande fordon i tunnelmiljö när Roslagsbanan förlängs till city.

Trafiknämnden motiverar att beslutet behövs för att säkerställa Roslagsbanans kapacitet, utifrån resandeprognoser samt för att minimera sårbarheten i fordonsförsörjningen. Därtill för att möta kraven när Roslagsbanan förlängs till city. Trafiknämnden föreslår att avrop inom Option 2 utökas med ytterligare fem fordon av typen X15p, till totalt 15 fordon. Investeringens totala utgift för de femton fordonen uppgår till 2 261,8 miljoner kronor, en ökning med 888 miljoner kronor för den ökade omfattningen med fem fordon.

Den 10 december 2024 trädde EU-förordningen Cyber Resilience Act (CRA)[2] i kraft. Från och med den 11 december 2027 tillämpas samtliga krav på CRA för tillverkare och återförsäljare, vilket innebär att samtliga fordon inom Option 2 kommer att omfattas av de nya reglerna.
Befintligt leveransavtal anger att X15p-fordonen måste uppfylla gällande rätt samt reglerar vilken part som bekostar merkostnader till följd av ny lagstiftning. Leverantören har initierat en utredning avseende tillämpningen av CRA-förordningen. I den totala utgiften har ekonomisk osäkerhet beräknats till 98,5 miljoner kronor för bland annat CRA. Utredningen behöver fortsätta innan de ekonomiska konsekvenserna slutgiltigt kan fastställas.

[2] Cyber Resilience Act (CRA): EU-förordning som syftar till att stärka cybersäkerheten för digitala produkter som släpps ut på EU-marknaden.

Det totala behovet av fordon har i trafikförvaltningens aktualitetsprövning bedömts till 60 fordon, varav 26 fordon redan avropats från tidigare option. I detta ärende föreslås att ytterligare 15 fordon avropas. Återstående 19 fordon behöver hanteras genom ett kommande beslut.

Effektmålen kvarstår enligt tidigare genomförandebeslut. Fordonen förväntas vara i trafik 2032.

Regionledningskontorets förslag och motivering
Ett förnyat genomförandebeslut ska fattas när investeringens beslutade omfattning förändras så att avsedd funktion förändras, beslutade effektmål förändras, tidsförskjutningar påverkar utförande av kollektivtrafiksystemet mot fattat genomförandebeslut eller avviker från senast total beslutad kostnad med 15 procent eller med mer än 100 miljoner kronor.

Investeringens totala utgift för de femton fordonen uppgår till 2 261,8 miljoner kronor, en ökning med 888 miljoner kronor för den ökade omfattningen med fem fordon, vilket föranleder ett förnyat genomförandebeslut.

Den ökade investeringsutgiften finansieras genom omdisponering av medel från objektet *Roslagsbanan fortsatt ersättning X10p*, eftersom objektet *Roslagsbanan fortsatt ersättning X10p* utgår från trafiknämndens investeringsplan 2027. Investeringen ryms därmed inom ramen för 2026 års investeringsbudget och planår 2027-2035, samt har inarbetats i trafiknämndens förslag till budget 2027.

Regionledningskontoret konstaterar att behovet av de återstående 19 fordon som ingick i det utgående objektet kan komma att aktualiseras på nytt i en kommande budgetprocess.

Regionledningskontoret ser utmaningar i hanteringen av investeringen i X15p-fordon till Roslagsbanan, där finansiering omdisponeras från ett investeringsobjekt som har utgått ur trafiknämndens budgetunderlag inför budget 2027, men som kan komma att återföras i en senare budgetprocess. Ett sådant tillvägagångssätt bedöms minska transparensen i investeringsplaneringen och kan försvåra en samlad bedömning av den totala omfattningen av investeringarna i nya fordon till Roslagsbanan.

Regionledningskontoret bedömer att investeringen har beretts i enlighet med Region Stockholms riktlinjer för investeringar inom Policy och riktlinjer för god ekonomisk hushållning (RS 2023-0414).

Regionledningskontoret gör i övrigt ingen annan bedömning än vad som framgår av trafiknämndens beslut (TN 2025-0630) och föreslår att regionfullmäktige beslutar enligt förslaget.

Ekonomiska konsekvenser
Investeringens totala utgift för de femton fordonen uppgår till 2 261,8 miljoner kronor, en ökning med 888 miljoner kronor för den ökade omfattningen med fem fordon. Ökningen finansieras genom omdisponering av medel från investeringsobjekt *Roslagsbanan fortsatt ersättning X10p*. Investeringen ryms därmed inom ramen för 2026 års investeringsbudget och planår 2027-2035.

Utöver de 26 fordon som redan har avropats och de 15 fordon som hanteras i detta ärende bedöms ytterligare 19 fordon behövas. Dessa 19 fordon kommer att hanteras i ett särskilt ärende när det totala behovet av fordon aktualitetsprövats av trafikförvaltningen.

Den ekonomiska osäkerheten uppgår till 98,5 miljoner kronor inklusive index och avser CRA-efterlevnad, oförutsedda tekniska ändringar och ytterligare kvalitetsarbeten om komponenter utöver CRA-åtgärder behöver bytas ut och föranleder besiktningar eller inspektioner.

Projektkostnaden under genomförandet bedöms uppgå till 25,5 miljoner kronor, och består av kostnader för att ta fram underhållsdokumentation, utbildning garantiorganisation samt avveckling av X10p-fordon.

Avskrivningskostnaderna uppgår per år till 74 miljoner kronor, vilket under en 20-årsperiod motsvarar 1 479,2 miljoner kronor.

Räntekostnader uppgår per år till i genomsnitt 44,2 miljoner kronor, vilket under en 20-årsperiod motsvarar 884,3 miljoner kronor.

Kostnaden för drift och underhåll av de 15 X15p-fordonen beräknas minska med 45 miljoner kronor per år. Drift- och underhållskostnaden för ett X15p-fordon uppgår till cirka 3,1 miljoner kronor per år, vilket är cirka 1,9 miljoner kronor lägre än för ett X10p-fordon. Med beaktande av index motsvarar detta i genomsnitt en besparing på cirka tre miljoner kronor per X15p-fordon och år jämfört med X10p-fordonen. Detta motsvarar en sammanlagd besparing på 902,7 miljoner kronor över en 20-årsperiod.

Emma Lennartsson
Regiondirektör

Katarina Holmgren
Ekonomidirektör

Beslutsunderlag

1. Trafiknämndens protokollsutdrag den 29 september 2026
2. Trafikförvaltningens tjänsteutlåtande den 22 september 2026
3. Ekonomibilaga med investeringskalkyl (sekretess)

Beslutsexpediering

1. Trafiknämnden

Godkänd av Emma Lennartsson, 2026-1026